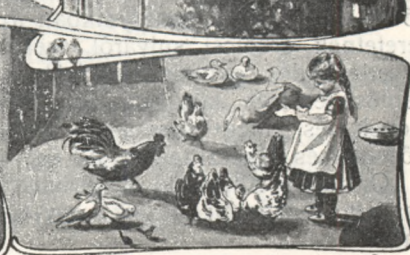

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 OKTÓBER

:: 10. SZÁM ::

TARTALOM : Az országos ifjúsági Madárvédő Liga Resicabányán. — Élő motort helyettesítő jármű súlyos terhek vontatására. — A galamblovészetek ellen. — *Egyesületi hírek*: Országos Állatvédő Egyesület új tagjai. — A nagyvárdi állatvédő-egyesület közgyűlése. — *Irodalom*: Irodalmi pályázat. — „A ló ujjának anatómiája“. — „A siker titka“. — *Állatok világa*: Madarak viaskodása. — Az állatok tájékozódási képességéről. — *Szemle*: Iskolásgyermekek állatvédő dolgozatai. — A lovak farkának csonkítása: állatkinzás. — Kutyatemető Kopenhágában. — *Különlélek*: Madárbarátok figyelmébe. — Kocsisiskola. — Élő kutyák elhantolása. — Közeledik a költözködés ideje. — *Hírek*: A Berliner Tierschutzverein állatvédő nyomtatványai.

Az országos ifjúsági Madárvédő Liga Resicabányán.

A Tietz József igazgatása alatt álló resicabányai áll. elemi iskola derék tanító testülete kiváló érzékkel viseltetvén az állatvédelem iránt, a lefolyt tanévben elhatározta az iskolában az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga szervezését és a kivitellel Gontza Miklós tanítót bízta meg, aki az iskola értesítőjében első helyen számolt be megbízatásának teljesítéséről.

Élénken sajnáljuk, hogy a lendületes, szépen megírt jelentést lapunk szűkre szabott kerete miatt egész terjedelmében nem közölhetjük, s így csak a következőket idézzük: „Végre valahára kezdjük belátni,

hogy a természet bölcs rendjén elkövetett bűneink visszahatása az anyagiakban is megrövidít“...

Nincs szebb módja a gyermeki lelkekben az állatok irányában szeretetet és könyörületet felébreszteni, mintha a madarak megvédésével kezdjük el ezeket bennük felébreszteni s azután térünk át a többi állatok megvédésének szükségességére...

Hogy a ligába való belépés minél maradandóbb nyomot hagyjon tanulóink finom lelkületében és minél jobban biztosítsa a tett fogadalom betartását, elhatároztuk azt egy külön iskolai ünnepélyes alkalommal megalapítani. Erre legalkalmasabb időül a június hó 5-én tartott „Madarak és Fák napja“ kínálkozott. Iskolánk III—VI. osztályu növendékeinkkel ünnepi ruhába felöl-

tözve kivonultunk a madarak és fák fenséges birodalmába — a Józsa-ligetbe.

Ott az Isten szabad ege alatt tartottuk meg növendékeinkkel az ünnepélyt, melynek minden egyes programmszáma fényesen sikerült.

Ezek után felszólítottam a kivonult gyermekserget a ligába való beléphetésre megkívánt nyilvános fogadalom komoly letételére, amelynek megtörténte után az „Ifjusági Madárvédő-Liga“ megalakultnak tekintett.

A ligába belépett növendékek — számszerint 645 — előbb saját osztályaikban az állatok iránt való szeretetnek erkölcsi súlyáról, ezeknek kinzásával járó kegyetlenkedés gyűlöletességéről, a madarak ethikai jelentőségéről és közgazdasági értékéről, azok kímélésének és megvédésének szükségességéről meggyőzettek és elkészítették. Az így elkészült liga-tagok az „Országos Állatvédő Egyesület“ által erre a célra készített fogadalmi lapok egy-egy példányát aláírták.

A madár-védő liga eszméjével ugyszólván egyszerre felmerült az a törekvés is, hogy a liga tagjai országszerte ugyanazon egyforma jelvényvel láttassanak el összetartozandóságuk jeléül.

Hogy pedig a ligába belépett gyermek minél többször határozza el magát a madár-védelmi akciónak buzgó apostolává lenni, elhatároztuk ezen jelvényeket egy ünnepélyes alkalommal átadni. Erre legalkalmasabbnak kínálkozott az évről-évre vizsga, amikor is a liga jelvényei az illető szülei, tanítói és más felnőttek jelenlétében buzdító szavak kíséretében kiosztattak, nem kevés lelkesedésére a gyermekeknek.

Ami törekvéseink nem kicsinylendők, mert habár ezen ténykedésünkben csak a madár-, illetve állatvédelem jelszava vezet, ám azért ne feledjük el azt, hogyha embervédőket, emberbarátokat vagyis nemeslelkű embereket akarunk nevelni, akkor legelső sorban állatvédőkre van szükségünk; mert egy állatkinzó sohasem lesz emberbarát. Az ily ember mindig csak önző, embertársainak szenvedései irányában közömbös, könyörtelen egyén fog maradni, aki mindenekelőtt önmagát fogja célul, embertársait pedig földi jólétének megalapítására eszközül tekinteni.

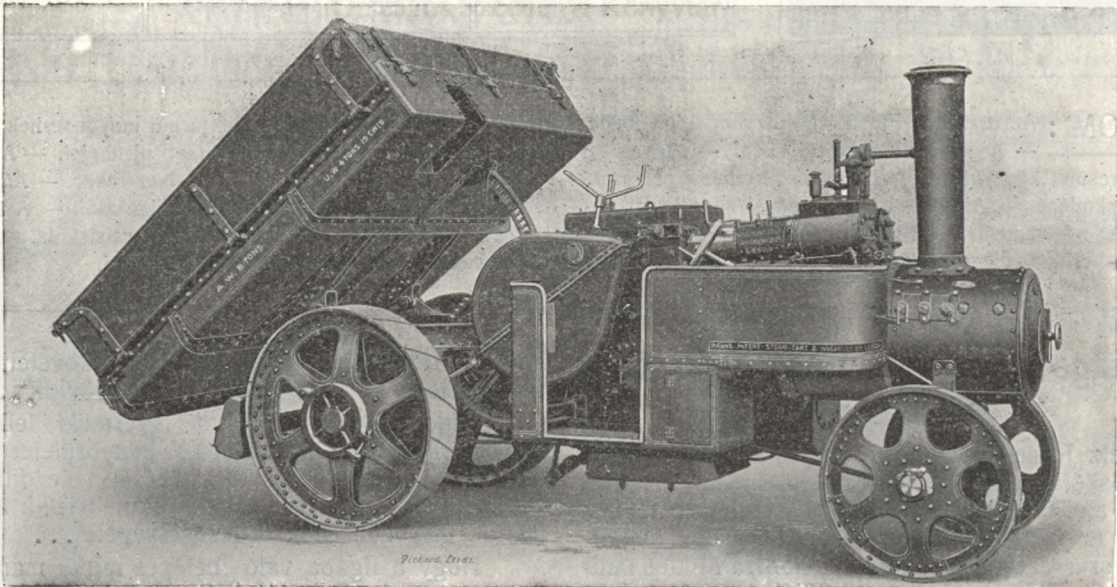
Tehát a felvilágosítás és a mindent összeforrasztó szeretet a mi működésünk alapja, a humanizmus, amelynek kétszeres fontossága van a mai fásult, nemes érzelmekben szegény, önző, csak izgalmakra éhes, egészségtelen levegőjű korban“.

Élő motort helyettesítő jármű súlyos terhek vontatására.

Dacára annak, hogy a budapesti m. kir. államrendőrség nagytekintetű főkapitánya a fővárosban folyó

felforgásom szerint csak úgy lesz szereshető, ha más uton-módon is lehetővé tesszük a nagy terheknek fővárosszerte való szállítását, nevezetesen úgy, hogy gépkocsik is helyettesíthessék a lóerővel vontatottakat.

És erre tényleg meg van adva már a kedvező alkalom.

ton megismétlődő lókinzások ellen csak imént, múlt évi november hóban 39872. sz. a. ismételten rendeletet bocsátott ki, nem is eredménytelenül, a terhes szekerekkel való közlekedésről szóló 1902. évi 470. sz. a. kelt szabályrendeletnek igazán kívánatos érvény

Efféle gőzmozdonyu gépkocsik üzembe helyezése tárgyában az „Angol Gépkülönlegességek Forgalmi Vállalata“ nevű cég (Budapest, Váci-körút 61. sz.), mint bennünket értesít, kérvényt intézett a székesfőváros t. tanácsához ily rendszerű járművek forga-

lomba hozatala tárgyában s onnan azt az értesítést vette, hogy a tanács már előzőleg egy, az ily automobilszerű járművekkel való közlekedés tárgyát képező szabályrendelet-tervezetet terjesztett jóváhagyás végett a belügyminiszter ur elé, ezen tervezet jóváhagyásától függ tehát nevezett cég kérvényének elintézése is.

Egyesületünk, mint a lóvédelem irányában is érdekelt testület, kötelességének tartotta a szóbanforgó gőzmozdonyu gépkocsi, ezen nehéz terhek szállítására hivatott jármű iránt érdeklődni, azért tanulmány alá vetette azt munkaközben és megállapította, hogy oly módon működik, mint a főváros birtokában levő uttestet hengerező gépek, teljes biztonsággal és a legnagyobb tökéletességgel vontatva óriási terheket.

A gépet, melynek egyik, billenő szerkezettel bíró formáját az itt levő ábra tünteti fel, munkaközben egy kőszénrel töltött óriási kocsit vontatva szemléltük meg nevezett vállalat szivességéből s konstatáltuk, hogy a legsúlyosabb utviszony között, a váci-uti villamos-telep szük, csak egy-egy kocsit befogadó udvari útján előre, oldalra és hátrafelé a legsimábban továbbította a nagy terüt s néhány perc alatt az egész óriási szén-szállítmányt önműködőleg egy halomba rakva megfordult s ment minden nagyobb zaj, ütés nélkül vissza a dunaparti szénlerakodó állomáshoz további rakomány-nak a villamostelepre való szállítása végett. A gépet ott, a már megrakodott szenes, billenő vagon elé akasztva, mindenidőveszteség nélkül lehet a gép segítségével rengeteg mennyiségű bármely terheket igen rövid idő alatt minden ember- és állatsanyargás nélkül bárhova továbbítani.

Nem vagyunk kétségben aziránt, hogy az angol gépkülönlegességek vállalatának e nagyszabású motorjai mint külföldön, ugy nálunk is, a célra tökéletesen alkalmasoknak fognak nagybani üzem esetén is bizonyulni s rentabilitás szempontjából is teljesen beválnak; s mert egyszersmind abban a meggyőződésben vagyunk, hogy azok üzembe helyezésével a teherárúk forgalmában mutakozó súlyos és szégyenletes ember- és állatkinzások ritkulni s végre megszűnni fognak: igen örvendetes és közhasznú intézkedésnek tartanók, ha a szóbanforgó fővárosi szabályrendelet a belügyminiszter ur által jóváhagyatnék s a főváros t. tanácsa aztán az itt érintett járművek forgalomba hozatalára a lehetőség get megadná.

Monostori Károly.

A galamblovészetek ellen.

Lapunk előbbi számában kifejtettük azokat az indokokat, melyek arra kényszerítenek bennünket, hogy a galamblovészetek ellen az eddiginél nyomatékosabb módon folytassuk akciónkat.

A galamblovészeteket általában fölösleges és szivtelen sportfélének ítéljük, de ha nem is áll módunkban azok megszüntetését szemben a hatalmas és előkelő amateur-ökkel keresztül vinni, határozottan követeljük legalább azt, hogy a galamblovészeti maradjon

az amateur-öknek zárt körben üzött intim mulatsága, s ne hirdettessék derüre-borura, mint nyilvános látványosság a nagyközönség számára.

Ez irányban folytatandó akciónk érdekében egyebek között körkérdest intéztünk a külföld kiválóbb állatvédő egyesületeihez és a nyert válaszokat ígértünkhez képest ime közöljük.

Wiener Tierschutz-Verein. 1730. VII. 7.

Nálunk legutóbb Bécs melletti Schwechátton Dréher Antal birtokán tartatott galamblovészeti, mely ellen az illetékes hatóságoknál lépéseket tettünk.

Galamblovészetek ellen határozott tilalom nálunk nincsen, miért is arra szoritkozunk, hogy esetről-esetre tiltakozunk az efféle időtöltések ellen.

Évekkel ezelőtt a Boszniában Ilidze-ben rendszeresen üzött galamblovészetek ellen egyesületünk nagy arányú agitációt fejtett ki, melynek alapján sikerült elérnünk azt, hogy a galamblovészeti ott véglegesen elejtetett.

A bécsi egyesület egyben megküldte az utóbb említett akcióról kiadott füzetet „Das Taubenschiesen in Ilidze (Bosnien). Gesammelte Urtheile über das Taubenschiesen, welches im September 1895. in Ilidze stattfand. Herausgegeben vom Verbands österreichischer Tierschutz-Vereine Wien, I., Rauhensteingasse 4. Wien, 1896.“ Ebben a füzetben 35 lapon át számos osztrák és német hírlapnak nyilatkozása foglaltatik, részben olyan előkelőké, mint a „Kölner Zeitung“, a „Presse“, „Ostdeutsche Rundschau“ stb. E nyilatkozatok részben maró gunynyal szólnak a kérdéshez, pl.: „Die Cultur nach Osten tragen.“ Végül a „Neues Wiener Journal“ 1896. márc. 11-én kiadott számában idézi a király Ő Felségének elítélő nyilatkozatát, melyet az említett évben tett, midőn egyizben Cap St. Martin-ból Monte Carló-ba kirándult. A király egy pár percig nézte az épen folyó galamblovészeti, azután elfordult és kísérlőjének a következőket mondotta: „Szegény állatkák; nem vagyok képes felfogni, hogy az emberek hogyan lehetnek örömet ilyesmiben“.

Galic. Towarzystwo ochrony Zwierzat we Lwowie.

Lembergi Állatvédő Egyesület. VII. 6.

Örömmel válaszolunk és szivesen tudatjuk, hogy a galamblovészetek, melyek rendszerint a lóversenyekkel rendezettek, öt év óta megszűntek, mert egyesületünk ismételt kéréseinek engedve, a helytartóság a galamblovészeteket betiltotta.

Leipzigier Tierschutzverein VII. 5.

Tudtunkkal évek hosszú sora óta az országban galamblovészeti nem rendeztetett és így nem volt alkalmunk arra, hogy ez állatkinzó visszaélés (Tierquälerische Unfug) ellen felszólaljunk.

Schlesischer Zentral-Verein zum Schutze der Tiere VII. 6.6358/909.

A galamblovészeti sajnos nálunk még mindig előfordul annak dacára, hogy az a birodalmi büntető tör-

vénykönyvbe ütközik és annak dacára, hogy a galamblovészét birsággal büntették, amely azonban aránylag igen csekély. Javulást a birodalmi törvényhozó testület elé terjesztett új állatvédő törvényjavaslat elfogadásától várnak.

Tierschutzverein, Dresden (régí) VII. 9.

A galamblovészét itt Németországban tiltva van és ha egyes vidékeken ezelőtt több, mint 40—50 évvel előfordult, ez az elszomorító helytelenség (Betäubende Unsitte) azóta teljesen megszűnt.

(Ez a tudósítás nem vág össze a breslauer sziléziai egyesületnek közlésével, mely szerint Németországban mégis van galamblovész.)

Strassburger Tierschutzverein VII. 6.

A galamblovészét országunkban sohasem divott és ma sincsen gyakorlatban. Az állatvédelem érdekében folytatott akciónak a legjobb eredményt kívánjuk.

Cölner Tierschutzverein. VII. 9.

A galamblovészét nálunk nem divik és tudomás szerint Németországban általában nincs gyakorlatban.

Folytatjuk.

Egyesületi hírek.

Országos állatvédő egyesület. Új tagokként belépnek a f. é. III. negyedében. Alapító tagok: özv. Vangyel Pálné, tagdíj-kiegészítése 60 K, özv. báró Liphay Béláné 100 K. **Rendes tagok,** 4 korona tagdíjjal: Honfi Mária, Müller Antalné, vendéglős neje, dr. Bangha Sándorné, orvos neje, Gorócz Gyula máv. hivatalnok, Kroneroff Józsefné Vecsés, Feledi Árpád fogtechnikus, dr. Harsányi Móric miniszteri s. fogalmazó, Alak Ferenc nyugdíjas rendőr, Szabó András Irsa, Szenes Ignác máv. főszertárnok, Palotaujfalú, dr. Rutsek Ágoston, Mednyánszky-Kánitz Henrik, New-York életbizt. társ. ig., B. Kánai József, Ócsa, Schneider Elvira Antónia. Van szerencsénk t. új tagjainkat szívélyesen üdvözölni és tisztelettel kérni, hogy ismerőseik körében újabb tagokat toborozni igyekezzenek.

A nagyváradi állatvédő-egyesület folyó évi október hó 2-ikán tartotta meg végleges alakuló közgyűlését dr. Thury László alelnök vezetése alatt.

A közgyűlés tudomásul vette az alapszabályok jóváhagyását, megállapította az 1909. évi költségel-irányzatot s a számvizsgálóbizottság tagjait: Petry Gyula és Székely Sándor tagokat kérte fel. A közgyűlés tárgysorozatát dr. Tórh Mihály ügyvezető alelnök referálta; előterjesztéséből kiemeljük a következőket:

„... Azon körülmény folytán, hogy egyesületünk az állatvédő-egyesületek országos szövetségéhez csatlakozott, azon kedvező helyzetbe jutott, miszerint az „Állatvédelem” című kiváló egyesületi közlönyt egyesületünknek minden tagja, saját címére, pontosan megkapja; a közlöny kapcsán egyesületünk a központtal állandó összeköttetést nyert s tagjaink az állatvédelem

minden felmerült mozzanatáról kellő időben értesülést, tájékozódást szereznek.“

„... Mindenekelőtt az egyesületnek tagokat kell gyűjtenünk. Évi két korona tagsági díjunk oly csekély összeg, hogy senkit vissza nem tarthat az egyesület nemes céljainak előmozdításától. A taggyűjtésnek minél szélesebb körben leendő keresztülvitele a t. választmány feladata lesz.

Az egyesület tulajdonképeni működése két irányt fog felölelni:

1. Működni fog humanisztikai irányban; ezzel nevelőleg kíván hatni az erkölcsökre. Ezen célt el akarja érni az ifjusági egyesületekben és különböző népkörökben időnként tartandó felolvasások és a helyi lapokban közléteendő állatvédelmi cikkek közlésével; az országos állatvédő-egyesület kiadványainak jutalomként való terjesztésével. Gyakorlatban pedig tagjai által igyekszik megakadályozni mindennemű állatkinzást s akár a gyermekvilág körében, akár a felnőttek körében tapasztaljon visszaéléseket, mindannyiszor fel fogja emelni tiltakozó szavát a szenvedő állatok érdekében.

Egyesületünk ellenőrizni kívánja a fennálló állatvédelmi törvények pontos végrehajtását s ezen törekvéseiben számít a hatóság hathatós támogatására.

2. Egyesületünk működni fog nemzetgazdasági irányban. Statisztikailag kétségtelenül ki van mutatva, hogy az éneklő madarak megfogyatkozásával gazdalközönségünk évenként milliókra menő rovarkárokat szenved, mely károk ellen legszorgosabb védekezésünk eredménytelen. Egyesületünk kiváló gondját fogja képezni a hasznos madarak védelme. Ezen célját mesterséges fészkelő oduk s téli madáretetők felállításával igyekszik elérni. De szigorú felügyeletet követel arra nézve, hogy a hasznos madarak semmi módon ne pusztítottassanak, háborítlanul fészkelve szaporodhassanak. E törekvésénél számít a nagyobb uradalmak, a birtokos osztály és a gazdalközönség messze menő támogatására, nemkülönben a mezei rendőrség tevékeny közreműködésére, a vadásztársaságok ellenőrző védelmére. De a leghathatósabb védelmet a jövő nemzedék nevelésétől várja, mely a tanulók „Országos ifjusági madárvédő ligájában” fog segélyünkre lenni.

Ezek, t. közgyűlés, azon irányok, melyekben egyesületünk működése megindul. Szép és nemes a törekvés, de működésünk csak akkor lesz sikeres, ha egyesületünk minden tagja e munkából kiveszi részét. Ne menjünk el közömbösen a segélyünkre szoruló állat mellett, ne nézzük el szó nélkül a vásott gyermek vagy durva lelkű felnőtt állatkinzását, a hasznos madaraknak léppel, parittyával, flóberttel vagy bárminő eszközzel — kedvtelésből — történő pusztítását; állítsunk kertjeinkben, szőlő- és gyümölcsöseinkben mesterséges fészkelő odukat, gondoskodjunk hasznos madaraink téli etetéséről s szerezzünk az állatvédelemnek minél több barátot.

Ha egyesületünk minden tagja csak csekély érdeklődésével járul is törekvéseinkhez, egyesületünk működése nem lesz eredménytelen!“

IRODALOM.

Irodalmi pályázat.

Az „Országos Ifjusági Madárvédő Liga“ szervezése tárgyában.

Midőn az Országos Állatvédő Egyesület két évvel ezelőtt az ország néptanítóhoz és néptanítónőhez intézett első felhívásban az „Országos Ifjusági Madárvédő Liga“ eszméjét felvetette és a mozgalmat megindította, beírta azzal, hogy az új intézménynek újszólván csak körvonalait állapította meg abban a feltevésben, hogy a részletek a gyakorlati alkalmazás folyamán fognak kialakulni.

A Liga két évi fennállása alatt több mint 150,000 iskolás gyermek lett a Liga tagjává. Épen ezért elérkezettnek tartjuk az időt arra, hogy a Liga szervezésének és állandó működésének módjára nézve a részletekre is kiterjedő utmutatásokat juttassunk a tanítóság kezébe.

E végből az „Országos Állatvédő Egyesület“ nyílt pályázatot hirdet oly dolgozatok megírására, melyek az „Országos Ifjusági Madárvédő Liga“ szervezésének következő kérdéseire nézve nyújtsanak tájékozást:

1. A Liga fogadalmát már az első elemi osztályba sorozott 6 éves gyermekekkel, vagy csak későbbi, és melyik osztálybeliekkel tétessük le?

2. A Liga jelentőségének magyarázata, a fogadalom letétele, aláírása, a tagsági jegyek kiállítása és a jelvények kiosztása egy időben, vagy más-más alkalomkor és a tanév mely időszakában volna megejtendő?

3. A Liga célját előbbre viszi-e a jelvények terjesztése?

4. Ha igen, akkor tekintettel arra, hogy a Liga-jelvények darabonkénti 10 fillér költségének előteremtése sok esetben nehézséggel jár, a cél érdekében minő eljárás lenne követendő?

5. A fogadalom azok által a gyermekek által, akik a fogadalmat már egy előző évben letették, és e szerint a Ligának tagjai, minden újabb tanévben megújítandó-e? és pedig a tanév elején, vagy mikor? Ez alkalommal a tagsági jegyek felmutatása kérendő-e? és ha igen, a hiányzó, illetőleg az elveszett jegyek pótlása iránt minő intézkedés teendő?

6. A Liga tagjainak nyilvántartása az aláírt és a fennálló gyakorlat értelmében az iskolában megőrzendő fogadalmi jegyek betűsoros elrendezése alapján, esetleg minő más módon eszközözendő?

7. Ha egyik-másik tanuló a letett fogadalmat megszegné, minő eljárás lenne követendő?

8. A Liga céljának és jelentőségének érdekében az előző kérdések által ki nem merített irányban minő más intézkedések volnának javasolhatók?

A felsorolt pontozatokra kiterjedő dolgozatok az aláírt egyesülethez (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13) f. évi november 15-ig névaláírással és a lakóhely megjelölésével küldendők be.

Az öt leginkább megfelelő dolgozat 20—20 korona tiszteletdíjban fog részesülni.

Bírálókul az Országos Állatvédő Egyesület: K. Nagy Sándor budapesti kir. táblabíró és Vaday József nagyváradai községi isk. igazgató urakat kérte föl.

A bírálat eredménye ugyancsak a lapokban fog közzététetni.

Budapest, 1909. szeptember hó 10-én.

Országos Állatvédő Egyesület.

„A ló ujjának anatómiája“.

Irta: *Zimmermann Agoston dr.*
m. kir. állatorvosi főiskolai magántanár.

A szakirodalom terén nagy figyelemreméltó munkásságot kifejtő szerző e 11 ivre terjedő és 50 szép ábrával illusztrált műve végre teljesen tisztába hozza ennek a nagyhasznu háziállatnak a lábára s illetőleg ujjára vonatkozó azon összes tudnivalókat, amik nélkül a lóval szemben érdekelt el nem lehet. Tenyésztő és lótartó, állatorvos és lópatkoló leginkább az, akinek tudni kell, vagy tudni legalább is előnyös, hogy miként, hogyan van megszerkesztve a ló lábának azon végső része, amelyet a körömmel (patával) együtt ujjnak nevezünk; milyen annak az élettani és erőműtani berendezkedése és működésben mire hivatott.

Zimmermann mindezt széleskörű elméleti ismerettel és nagy gyakorlati tudással tárja az olvasó elé úgy, hogy a közelebről nem érdekelt ember is hasznát veheti, mert e munka egyben hézagpótló is, amennyiben speciálisan ezen kérdéssel foglalkozó mű a magyar könyvpiacra más nincsen.

Érdekes e mű reánk állatvédőkre is, hiszen a szóbanforgó ismeretek nélkül nem tudjuk méltatni érdeme szerint a ló e testrészét, melyet hanyag, tudatlan és irgalmatlan emberek tulzsarolással, rossz patkolással, hibás gondozással oly sokszor megkínóznak, elrontanak.

Vegyük meg és tanulmányozzuk e művet. *i. y.*

„A siker titka.“ Irta: *Alexey E.* Ebben a jeles munkában pszichofizikai módszerek vannak ismertetve, melyek elsajátítása s követése által az ember testi és szellemi energiában tökéletesbitheti magát a társadalmi életre és a létérti küzdelemre. A könyv ára 3 korona. Megrendelhető a szerzőnél, Nagybányán.

Állatok világa.

Madarak viaskodása. Oberschöneweide-ben, Berlin mellett az „Ibis“ folyóirat szerint a következő rendkívüli esetet figyelték meg. Egy málinkó-pár 4 fiókjával repülési kísérletekkel volt elfoglalva, miközben keserves madársipogást hallottak. Egy varju végezett egy cinegével. Az arany málinkók fiókáikkal együtt nekiestek a varjunak és csőreikkel addig vagdosták és üldözték a varjut, míg az mozdulatlanul elterült. (?)

—d—

Az állatok tájékozódási képességéről figyelemre méltó adatokat közöl dr. Kidd a „Century Magazine”-ben. Eltekintve a vándormadaraktól, melyek nemcsak vonulási utjukat helyesen választják meg, de régi fészkelőhelyeikre is mindig rátalálnak, valóban csodálatra méltó a tengerben élő teknősbékák tájékozódási képessége. Ezek minden esztendőben felkeresik az Aszension sziklás szigetet, hogy ott tojásaikat lerakják. Ez a sziget az Atlanti óceán déli részében van, körülbelül egyenlő távolságra Dél-Amerika keleti és Dél-Afrika nyugati partjától. Ez a távolság mintegy 1000 kilométer. A vándormadarak tájékozódási képességét természetesen nagyban elősegíti a magas rőptükben kínálkozó nagy szemhatár. Ezzel szemben valóban talányszerű, hogy a teknősbékák nagy vándorlásaikban a víztömegeken keresztül reá találnak a távol szigetre és vissza.

—yi—

SZEMLE.

Iskolásgyermekek állatvédő dolgozatai. Ismeretes dolog, hogy az angol királyi állatvédő egyesület évenként díjakat tűz ki az iskolás gyermekek által készített állatvédő dolgozatokra és a díjakat nagy ünnepség keretében osztja ki a gyermekek között. Azt hisszük, olvasóinkat érdekelni fogják a gyermekek elé tűzött feladványok, melyekből néhányat íme közlünk: Kifejtendő, mit tanulhat az ember kutyától, macskától, lótol, méhtől, póktól és szamártól. — Magyarázzatok meg, hogy az állatok mely érzékei vannak jobban kifejlődve, mint az emberekéi? — Leirandó az ember viselkedése az állatokkal szemben manapság és vagy száz évvel ezelőtt. — Nevezetek meg nagy férfiakat és nőket, kik kiváló állatkedvelők voltak és idézzétek munkáiknak idevágó részeit. — Irjátok le, minő kegyetlen sportfélék szüntek meg utóbbi időben Angliában és mi maradt még ezekből kiküszöbölendő? — Magyarázzatok meg, miért kellene megtiltani állatoknak nyilvános látványosságok céljából való mutogatását? — Állapítsátok meg, hogy az ily látványosságok miért vezetnek kegyetlenségre? — Minő feltételeket szabnál avégből, hogy az állatseregletekben elkövetett kegyetlenségek megakadályoztassanak? — Adjátok okát, hogy miért ne nézzék gyermekek az állatok levágását? — Tegyetek különbséget az állatok leölése és a velük való kegyetlen bánásmód közt. — Adjátok okát, hogy miért mellőzendő lovaknak és kutyáknak pusztá divat kedvéért való csonkítása? — Mondjátok el, hogy a madarakat zord időben miként és minő anyagokkal táplálhatjátok? — Mondjátok el, miért nem szabad az állatoknak fájdalmat okoznunk és hogy a szelid elbánás miként hat szívünk nemesítésére? —yi—

A lovak farkának csonkítása: állatkinzás. Ezt hivatalosan kimondotta a Thurgau-i bíróság, mely egy ló farkának csonkításáért bevádolt lókereskedő ellen marasztaló ítéletet hozott és őt 20 frank pénzbírság és 11 frank perköltség lefizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása a zürichi állatorvosi főiskola Zschokke nevű

tanárának, mint felkért szakértőnek nyilatkozatára támaszkodott, mely a ló farkok csonkítását állatkinzásnak minősítette. Az ítélet indokolásában többek között a következő figyelemreméltó tétel foglaltatik: A vádlott lovainak farkát azért csonkítja, mert ez divat s mert a vevők kívánják, de azért a jog nem arra való, hogy a divat kedvéért segédkezet nyújtson az erkölcsi érzék megsértésére. (Das Recht aber ist nicht dazu da, wegen einer Modesache zur Verletzung des sittlichen Gefühles Hand zu bieten.) —yi—

Kutyatemető Kopenhágában. Az állatvédők és állatbarátok, kiknek egy nagy része tisztán érzelmi momentumok által van vezérelve, gyakran túlzásokba esnek, melyeket érdekességük szempontjából, de nem mint követendő példát regisztrálnunk kell. Ilyen természetű jelen közleményünk is.

Kopenhágában már régebb idő óta létezik egy kutyatemető, mely oly mértékben vétetik igénybe, hogy nagyobbításról van szó. A kutyatemető a város egyik legelőkelőbb részében, az „Oester-Allee” mellett van elhelyezve. A városi főkertész több évvel ezelőtt engedélyt nyert arra, hogy a kutyatemetőt létesítse. A temető-helyekért egyszersmindenkorra 10—20 korona és évenként 1—2 korona fizetendő. A főkertész gondoskodik arról, hogy a kutyák hullái kellő figyelemmel megfelelő szertartás mellett izléses koporsóban eltemetessenek. A tulajdonos kívánsága és anyagi erejéhez képest a sírok vasráccsal vétnek körül és homokkőből vagy márványból sírkövet kapnak. A „Berliner Tagblatt” szerint ezek a sírok részben nagyobb gondal ápolatnak és diszittetnek, mint a közel levő katonai temető sírjai. Mindenütt a legszebb virágok pompáznak és nap-nap után látni a sírok mellett siránkozó gyászolókat. (!) A gyászolók fájdalmát élenken illusztrálják a sírkő-feliratok, melyek a leggyöngédebb és becézőbb szavakkal illetik az eltemetett kedvenceket: „Szeretett kincsem”, „Egyetlen barátom”, „Édes, kedves kedvencem” stb. Megindító ez a fölirat: „Itt nyugszik a hú Bobsz. A gazdájának, Anders Jensennek, elvesztése fölötti bánatában mult ki 3 nappal annak halála után.” A kutyatemetőben kisebb sírhelyek is vannak macskák, papagályok és más állatok számára. Nemrég Bécsben terveztek ily temetőt. Az eszme azonban eddig nem öltött testet.

KÜLÖNFÉLÉK.

Madárbarátok figyelmébe. Tudjuk ugyan, hogy hazánkban, hála az illetékes vezetőkörök törekvéseinek, a télen is itt tanyázó hasznos éneklő madaraknak védele mesterséges fészkekodvak és etető készülékek segítségével már nem ritkaság, mint volt régebben; mindazáltal még távol állunk attól, hogy abbéli állapotainkat csak megközelítőleg is ideálisnak mondhatnók. Többet kell hát tennünk ebben a tekintetben a mezőgazdaság érdekében, de — állatvédelmi szempontoktól különösen is áthatva — a magunk gyönyörűsége érdekében is.

Itt az ősz; kertjeinkben megkezdődött a gyümölcsfáknak, bokroknak lekopaszodása, metszése, téli való elkészítése; mindmegannyi kedvezőtlenesség hasznos madarainkra. A kopasz fák amugy téli zuzmarában nem mondom, hogy nem nyújtanak a szemlélőnek szép látványt, de mondom, hogy kisebb az a látvány, ha szárnyaló madarak tarkítják a lombtalan fákat, bokrokat. S hogy tarkítsák, hogy a mégis csak kietlen téli képet enyhítsék, sőt életre keltsék, az ma már nem kerül a kert tulajdonosának nagy fáradságába és pénzbeli áldozatába, mert ezeket a téli rovarpeték pusztításában különben is hasznos s a szemlélőre kedves állatokat részint fészekoduk elhelyezésével, a meglevők rendbehozatalával, részint pedig etető készülékek felállításával helyhez lehet kötni, helyre lehet csalni, így számukat, változatukat növelni, haszonhajtásukat tavaszi, nyári időre fentartani s fokozni lehet.

Oduk, etetők nagy választékban s elég jutányosan állnak rendelkezésre; lapunk hirdetése is felvilágosít arról; ne sajnálja hát a kerttulajdonos az erre eső áldozatokat s azt a csekély eseményt, amely minden gazdálkodónál és háztartásban is hulladék alakban, vagy csekély áru formában rendelkezésre áll: a téli mozgalmak, élettelen látvány a kertben s a haszonhajtás a madarak részéről megérdemlik azt az áldozatot.

Mo.

Kocsisiskola. Ez év július havában a dortmundi állatvédő egyesület kezdeményezésére erősen látogatott gyűlésben egy ott alapítandó kocsisiskola kérdését vitatták meg.

Elismerték kivétel nélkül azt, hogy a számos kelemetlenség, baleset, lókinzás megszűnését képzett kocsisok alkalmazásával el lehet érni. Elhatározta hát az értekezlet, hogy Essen, Leipzig, Frankfurt és más városok példájára Dortmundban is kocsisiskolát létesít. A város kész maga is ehhez segédkezet nyújtani. Számításuk szerint ez az iskola alig 3000 márkába kerül. A tanfolyam 2 hónapra terjedne s a tanulók vizsgát tennének és bizonyítványt kapnának.

Hasonló kezdeményezés már egy évtized előtt itt Budapesten is történt, de az úgy megfeneklett Mo.

Élő kutyák elhantolása. Grönlandban, ha az utazók jelentéseinek hinni lehet, szokásban van a meghalt gyermek mellé élő kutyát temetni el. A benszülöttek nagy szánakozással cselekszik ugyan ezt, mert tudva-levő, hogy ez a nép az ebet nagybecsüli, hiszen anélkül existálnia se lehetne, de megcselekszi abban a hitben, hogy az apró gyermek lelke egymaga nem képes fellelni az utat a siron tuli életbe, a mellé kísérvöl adott kitünő szimatot eb szonban igen. Mo.

Közeledik a költözködés ideje és majd megindulnak a hatalmas butorszállító kocsik. A költözködés mindig nagy baj a költözködőnek, és régi közmondás szerint egy költözködés felér fél leégéssel. De a költözködés nemcsak az embereknek baj, hanem baj a szegény lovaknak is. A butorszállító kocsik mindig hosszabbakká és nehezebbekké válnak. A kocsik már 7—8 m. hosszúak, sőt hosszabbak és egy ilyen kocsi már

magában óriási 30 m.-mázsát megütő terhet képvisel. Egy ilyen kocsiba aztán több szobára való butor, telepakott szekrények, nehéz ládák rakatnak: a kocsi alján külön rekesz megrakodva, gyakran a kocsi teteje is, a bakon és a kocsi tetején nem ritkán 5—6 ember. És ezt a szörnyeteget két lónak kell vonszolnia gyakran rossz kövezeten, lejtős utakon stb. Itt már csakugyan nem lehet szó kíméletes eljárásról. Legalább 3 erős lovat követeljen az igazi állatbarát butorszállítójától.

—d—

HIREK.

A Berliner Tierschutzverein állatvédő nyomtatványai.

Ez a kiváló állatvédő egyesület tudvalevőleg nemcsak Németországban, hanem mondhatni az egész világon élénk állatvédő propagandát fejt ki. Tierschutz-Korrespondenz-e (állatvédő tudósítója) több mint 6000 német nyelvű lapnak jár ingyen. Ebben a „Tudósító“-ban a minap közzétette az egyesület, hogy apróbb nyomtatványait (Flugblätter) ingyen küldi bármely hirlapnak, mely azokat mellékletképen díj nélkül szétküldeni hajlandó. Az említett állatvédő egyesület hivatalos közlönye most elégtétellel regisztrálja azt, hogy a legutóbbi három nyomtatványból közel 600,000 drb.-ot sikerült ezen az uton terjesztenie. Még egy érdekes dolgot említ fel a Berliner Tierschutz-Verein közlönye. Egy palánkai, bácsvármegyei kiadó, Csernicsek, nemcsak lapjához mellékelte a berlini Flugblätter-eket, hanem az általa kiadott népies naptárakba is beleszerkesztette. Így a berlini egyesület örömmel látta, hogy a „Landwirt-Kalender“, a „Herz Jesu-Kalender“, a „Marien-Kalender“ és a „Kossuth-Kalender“ c. naptárak hozzá beküldött példányaiban ott vannak az általa küldött Flugblätter-ek.

Az O. Á. V. E. a rendelkezésre álló anyagi eszközök korlátolt voltánál fogva, ez idő szerint, sajnos, még nincs abban a helyzetben, hogy kiadványait az országban képviselt többi nyelveken terjeszthesse. Addig is, míg az O. Á. V. E. kedvezőbb helyzetbe jut és mint országos egyesület ebbeli kötelezettségének eleget tehet, csak köszönettel tartozunk a Berliner Tierschutz-Verein-nak, melyet a mi palánkai ügybarátunk eljárása arra indított, hogy a Flugblättereiket jövőre 8-adrét alakban szándékozik kinyomatni, hogy a naptárakba való beragasztást megkönnyítse. A berlini egyesület igen helyesen nagy súlyt helyez erre a magyar eredetű eszmére, mert a naptárba beragasztott Flugblatt nem kallódik el, hanem egész éven át szem előtt marad.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi főtktár
felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

Az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában

megjelentek és az egyesület helyiségében (Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta: Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bírós. Ára 30 fillér.

Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Irta: dr. Kukuljevic József, m. k. állatorvos. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Ára 1 korona.

Madárvédelem gyakorlati szempontból. Irta: Kukuljevic József. 23 képpel. Ára 10 fillér.

Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Irta: Kukuljevic József. Ára 20 fillér.

Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

Ugyanaz német nyelven. Ára 1 korona.

A szemellenzőről. Irta: Pákozdy László. 4 képpel. Ára 20 fillér.

Párisi világi kiállítás „GRAND PRIX” 1900.

KWIZDA-féle

Restitutions-fluid

mosviz lovak számára.

Egy üveg ára 2.80 korona.

Az udvari istállóknak és verseny-istállóknak 40 év óta használatos, mint külön erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. — Trainingben nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. szám és Andrássy-ut 26. szám.

KWIZDA-féle szabadalmazott

Pneumatik béklyő-dörzsszalagok

Béklyő-dörzsszalagok gumbiból,

légpárnával, gumbiból csak fekete színben

szürke, fekete, barna és fehér színben

4-féle nagyságban állítatnak elő, és pedig bal és jobb lábakra.

Béklyők részére, a)–b)–nél mérve:

20–22 cm átmérőhöz	1. sz. kell,
23–24 "	2. "
25–27 "	3. "
28–30 "	4. "

A szabadalmazott dörzsszalagok árai:

szürke színben darabonként	fe fekete, barna és fehér színben
1. sz. K 5.50	1. sz. K 5.90
2. " " " " 5.90	2. " " " " 6.40
3. " " " " 6.40	3. " " " " 6.80
4. " " " " 7.30	4. " " " " 7.70

Kapható: Dulcz A. IV., Egyetem-u. 2., Freund és fia, IV., Koronaherceg-u. 3., Glass J. IV., Koronaherceg-u. 9., Hejls és Strassner VIII., Múzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca, Keleti J., Koronaherceg-n. 17., Kutschera S. VII., Rákóczi-ut 32., Olbrich I. VI., Teréz-körút 6., Weszely István IV., Váci-utca.

IFJ. KÜHNEL MÁRTON a „Magyar Ornithologiai Központ” felügyelete alatt álló

Első Magyar Fészekodu- és Madáretető-készülékek gyára BARANYA-KARÁSZON u. p. Szászvár. Vasúti Szászvár-Máza.

Szerződésileg kötelezve kizárólag a Magyar Ornithologiai Központ által megszabott oduminták gyártására s ennek fejében az intézet jegyét (M. O. K. betűket) alkalmazhatja odukészítményein. Gyártja a következő odumintákat és téli etetőket:

A minta: az összes odulakó cinegék (szén-, kék- és barát-, fenyves- és búbos-cinege), valamint a csuszka, fakúsz, nyaktekeres, kerti rozsdafarkú fülemile és örvös légykapó számára.

B minta: a seregély, de különösen a szén-cinege, valamint az A mintánál említett madarak számára is.

C minta: négyszögletű tág bejáróval; a szürke légykapó, házi darázs farkú fülemile és a fehér barázdabillegető számára.

D minta: a búbosbanka, szalakóta, kék vadgalamb s a kisebb bagolyfélék számára.

Az A, B és D minta szerszám nélkül leemelhető fedéllal készül. Szállításnál a fedelek harántul áttűtött szegekkel vannak lezárva.

Legcélsebb 9/10 rész A és B mintát (egyenlő számban) és 1/10 rész C, esetleg C és D mintát rendelni.

Téli etetők:

Etető-kunyhó: Betonalapzatokon nyugvó lábakkal a tetőről lefüggő 60 cm-es asztalkával. Nagyban való etetésre, nagyobb kertek, parkok stb. számára.

Galambduc-etető: az etetőkunyhó kisebb és egy lábón álló mintája; 40 cm-es etetőasztalkával; a hozzáadott csavarral földbe ásvó oszlophoz erősíthető. Kisebb kertek számára.

Etető-szekrény: falra vagy kerítésre függeszthető. Etetőasztalkája 40 cm. hosszú és 20 cm. széles. Kisebb kertek számára.

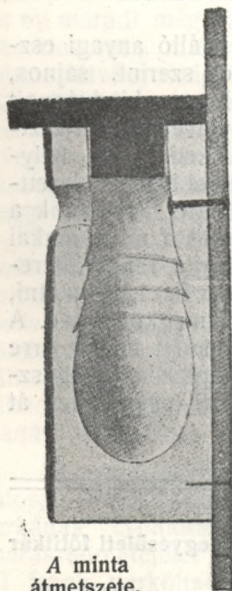
Ablak-etető: a kerre néző ablak keretére függeszthető, szobából való etetésre. A három első etető minta üvegezés nélkül szállítatik; a közönséges ablaküvegdarabokat bárki egyszerűen szögekkel erősítheti a keretekre.

ÁRJEGYZÉK:

Fészekodu, A minta	db 85 fill.	Etető-kunyhó, csak a felső rész, lábakkal nélkül	18 K	Madárkalács, téli etetéshez, magvakkból és fagyuból előállítva, 1/2 kilós darabokban, 1 kilogramm 1 K
" B	" 110 "	Galambduc-etető	10 "	5 kilós postacsomag 5 "
" C	" 70 "	Etető-szekrény	10 "	
" D	" 250 "	Ablak-etető	2,50 "	
Etető-kunyhó, lábakkal együtt	32.—K			

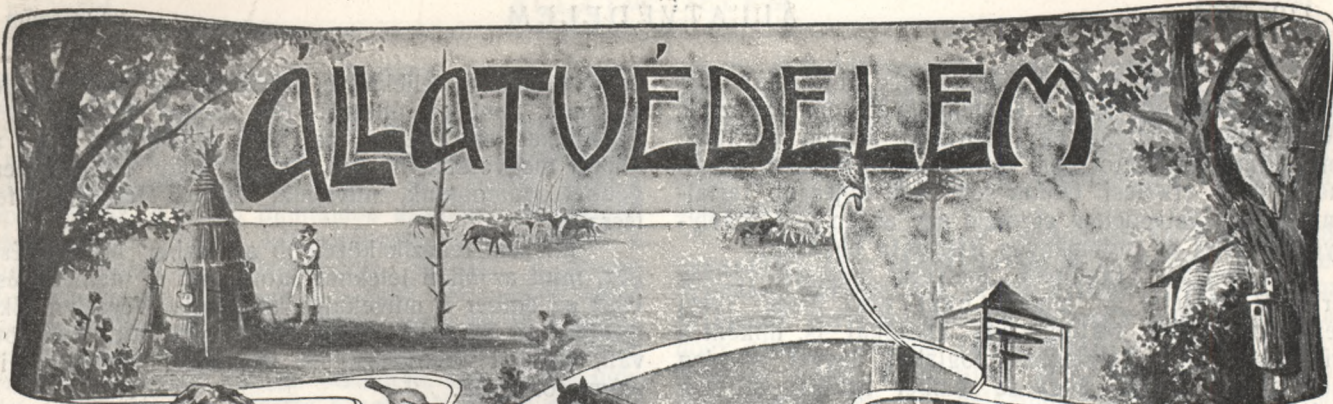
NB. Az árak csomagolással együtt, Szászvár-Máza vasútállomás, illetve Szászvár postahivatal, pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett értendő.

„Jókai” könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

A minta átmetszete.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNO-UTCZA 11—13. SZ. TELEFON 85—12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 NOVEMBER

·: 11. SZÁM ·:

TARTALOM: Az állatvédelem szelleme. — Egyes mar-iga. — Állatsanyargatás vasuti szállítás közben. — „Gyermek-Naptár“-utík és a magy. kir. Tanfelügyelőségek. — A galamblovészetek ellen. — A hasznos éneklők gondozásáról. — *Egyesült hírek:* Az „O. Á. V. E.“ és a „M. O. Á. V. E. Sz.“ választmányi ülése 1909. október 23-án. — A Soproni Állatvédő Egyesület f. évi szeptember 23-án tartott választmányi gyűlése. — A Szentgotthárdi állatvédő egyesület választmányi ülése. — A pápai állatvédő egyesület megalakulása. — *Szemle:* A macska mint anya. — Az apáca-lepke és a madárvédelem. — A lovak farkainak csonkítása. — *Hírek:* Megemlékezés elhalt mecénásainkról. — Halálkozás. — Állatvédő egyesületek világkongresszusa. — A „Madarak és Fák napja“ Poroszkán.

Az állatvédelem szelleme.

Mint sok fenkölt eszme, az állatvédelem eszméje is még sok-sok századot fog igényelni, még a művelődésnek mélyebb s általánosabb elterjedésig fog várni, amíg a lelkeket úgy át fogja hatni, mint az emberszeretet eszméje.

A mai anyagias világnézet, bármennyire alkalmas is a felismerésen alapuló tudományok elősegítésére, nem képes megbarátkozni azzal a szellemmel, amely az állati lélek megértését s megbecsülését vonta a maga körébe.

Naivságnak tekinti azt, ha a mindennapi létért való küzdelemben, még a házi, mezei emlősökkel s madarakkal törődünk, holott a sok gazdasági és társadalmi baj még pihenőt sem enged nekünk.

Erre az a válaszom, hogy igenis pihenők nincsen, mert munkánk után egymásnak a bajait firtatjuk, politikai és társadalmi válaszfalakat emelünk, kártyázunk, iszunk, dohányzunk, élvezeteket hajhászunk, ahelyett, hogy a természet csodás szépségének élvezetébe merülnénk, mi inkább kibékítene minket a rosszal, mint a társadalmi fonákságoknak örökös ostromozása, mi idegrendszerünket inkább edzené, munkakedvünket emelné a létért való küzdelemre.

Ne higgye senki sem, hogy az állatvédelem magasztos eszméje a madarak etetésével, az állatkinzás elleni védelemmel kimerül, ne higgye senki sem, hogy az állatoknak segítése, bármennyire finom lelkülettel tételez is fel, még az állatok iránt való kötelezettségünk teljes lerovását jelenti.